

Vooruitblik Energie & Klimaat 2024

Speerpunten programma Energie & Klimaat over de jaarschijf 2024

8 mei 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Speerpunten 2024	4
Financiële prognose 2024	6
Doorkijk 2023 – 2024 organisatorisch	7
Tijd.....	8
Globale planning 2024 - 2025	8
Risico-inventarisatie	9

Inleiding

Op [12 mei 2020](#) heeft uw gemeenteraad ingestemd met een [raadsvoorstel](#) over het programma Energie & Klimaat. Bij de besluitvorming is een [amendement](#) aangenomen waarin het college wordt opgeroepen “om de raad jaarlijks te voorzien van een voortgangsrapportage waarbij ingegaan wordt op de stand van zaken van het programma Energie & Klimaat voor tenminste de volgende indicatoren: Geld, Organisatie, Kwaliteit, Informatie en Tijd (GOKIT)”.

Naast deze jaarlijkse voortgangsrapportage willen wij u informeren over de speerpunten van ons beleid met betrekking tot Energie en Klimaat voor 2024 (en verder). Daarom hebben wij dit jaar deze ‘vooruitblik’ toegevoegd, waarin vooruit wordt geblikt op de inhoudelijke onderwerpen waarmee we aan de slag gaan en de voorgenomen besteding van de beschikbare financiële middelen.

Speerpunten 2024

Warmtetransitie

In het kader van de warmtetransitie hebben wij in 2023 de SPUK Lokale Aanpak Isolatie ontvangen. Hiervoor wordt in 2024 een regeling opgesteld op basis waarvan eigenaren met een woning met een laag energielabel of lage energetische waarde en een WOZ-waarde onder €429.300 een subsidie kunnen ontvangen voor het treffen van isolatiemaatregelen. Omdat het een SPUK betreft maken deze middelen geen onderdeel uit van het incidentele budget voor Energie en Klimaat, zoals dit beschikbaar is gesteld door de raad. De benodigde personele inzet kan gedekt worden uit de CDOKE gelden. Naast een SPUK voor de Lokale Aanpak Isolatie, hebben wij ook een SPUK energiearmoede ontvangen. Uit deze middelen wordt een energiecoach ingezet. Tevens wordt in 2024 een regeling opgesteld, aanvullend op de regeling Lokale Aanpak Isolatie, op basis waarvan mensen met energiearmoede een extra bijdrage kunnen ontvangen voor het treffen van isolerende maatregelen.

Daarnaast gaan we in 2024 kijken hoe we een vervolg kunnen geven aan de Transitie Visie Warmte. Enerzijds om energiebesparing middels isolatie programmatisch aan te pakken, anderzijds gericht op onderzoek naar alternatieven voor aardgas. Dit ter voorbereiding op het verplichte warmteprogramma welke gemeenten in 2026 vast moeten stellen. Belangrijk aspect hierbij is hoe te anticiperen op de netcongestie in woonwijken.

Grootschalige opwek

In 2024 gaan we verder met fase 2 grootschalige opwek. Vanwege het nieuwe windbeleid van de provincie heeft dit vertraging opgelopen. Op dit moment wordt bekeken wat de consequenties zijn van het nieuwe provinciale beleid voor het gemeentelijk proces grootschalige opwek.

Daarnaast zou in 2023 de RES 2.0 vastgesteld worden. Ook hiervoor geldt dat dit door het nieuwe wind- en zonbeleid van de provincie is vertraagd. In Q2 van 2024 zullen in het kader van dit nieuwe beleid programmeringsafspraken worden gemaakt met gemeenten. Vervolgens zal de RES 2.0 vastgesteld kunnen worden, naar verwachting in Q4 van 2024.

In 2023 hebben wij een aanvraag gedaan bij het ministerie van economische zaken en klimaat om deel te nemen aan het programma OER (Opwek Energie op Rijksvastgoed). Voor Staphorst gaat het om de rijksgronden langs de A28/A32. Naar aanleiding van onze aanvraag wordt deze locatie per 2025 aan het programma OER toegevoegd. In 2024 zullen hier voorbereidingen voor worden getroffen.

Ontwikkeling groen gas hub

In 2023 is de subsidieregeling voor biogas zodanig aangepast dat deze minder aantrekkelijk is voor kleine tot middelgrote veehouderijen. Inmiddels is de subsidieregeling aangepast, waardoor een businesscase voor biogasproductie veel voordeliger uitpakt. Gelet op het belang van groen gas in de warmtetransitie en onze afspraken over groen gas met Rendo, willen wij in 2024 en verder maximaal inzetten op het faciliteren van biogashubs ten behoeve van de productie van groen gas.

Ontwikkeling Circulair Energielandschap

Het bestemmingsplan voor de initiatieven van de spoedzoekers in het CEL is december 2023 ter inzage gelegd. De bedoeling is om het bestemmingsplan in Q3 van 2024 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. In vervolg daarop zal de visie ontwikkeld worden voor de verdere ontwikkeling van het CEL.

50 GWh zon op dak (uitvoering RES)

In ons RES-bod hebben wij opgenomen dat wij 60 GWh zonne-energie op zullen wekken voor 2030. De bedoeling is om dit te doen middels een zonnepark op bedrijfsdaken. In 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid hiervan. Uit dit onderzoek is gebleken dat vanwege de huidige netcongestie een 'Smart Energie Hub' nodig is om dit te kunnen realiseren. In 2024 zal een 'sprintsessie' met de provincie plaatsvinden. Er wordt naar aanleiding hiervan een plan van aanpak gemaakt voor de realisatie van een

Smart Energie Hub. Dit project zal uitgevoerd worden onder leiding van ICC. De provincie zal hiervoor een bijdrage leveren van €25.000. Wij als gemeente leveren ook een bijdrage van €25.000.

Doe het zelf subsidie

In 2023 is de regeling voor de Doe het zelf subsidie vastgesteld. Middels deze subsidie kunnen inwoners een bijdrage vragen voor isolerende maatregelen. Deze subsidie is de 'evenknie' van de rijkssubsidie SDE, maar dan voor doe het zelfers. In 2024 loopt deze regeling door.

Duurzaam bouwloket en energieadvies

Sinds 01-01-2021 zijn wij via een provinciale aanbesteding aangesloten bij het Duurzaam Bouwloket. In 2024 willen we een eigen energieloket ontwikkelen zodat deze voor het eind van het contract met het Duurzaam Bouwloket op 31-12-2025 gereed is. Mogelijk in samenwerking met de buurgemeenten. En mogelijk integreren in het platform Staphorst bespaart. Een eigen energieloket met een lokaal aanbod voor het verduurzamen van woningen zal naar verwachting meer kunnen bijdragen aan verduurzaming van woningen in gemeente Staphorst.

Klimaat adaptatie

In 2024 geven we vervolg aan het uitvoeringsprogramma. Verschillende projecten en acties zullen worden voortgezet uit voorgaande jaren. Zo zullen er dit jaar verschillende opruim- en tegelruilacties worden georganiseerd. Om inwoners nog meer bewust te maken van klimaatverandering zal er ook een regentonnenactie worden opgezet. Daarnaast loopt er een gesprek over mogelijke (financiële) bijdrage van de gemeente aan de vergroening van schoolpleinen. In samenwerking met RIVUS zal dit jaar het hitteplan worden opgesteld en er wordt verder gekeken naar een mogelijke implementatie van de stimuleringsregeling.

Circulariteit

In 2024 zal een plan van aanpak gemaakt worden voor circulariteit. Daarnaast doen wij mee aan het project 'verwaarden reststromen', waaraan wij een bijdrage doen van €25.000,- in 2024.

Inhuur extern personeel

Inhuur van extern personeel is benodigd voor een aantal onderwerpen die niet gedekt kunnen worden uit de CDOKE gelden en waarvoor externe inhuur noodzakelijk is, gelet op de huidige capaciteit. Het gaat dan bijvoorbeeld om personele inzet voor het Circulair Energie Landschap en programmamanagement.

Communicatie

Voor een groot deel van de onderwerpen binnen het programma Energie en Klimaat geldt dat de gemeente een faciliterende rol heeft. Wij stimuleren en faciliteren inwoners en bedrijven om bepaalde stappen te nemen. Zo proberen wij inwoners zo goed mogelijk te faciliteren om hun woning te verduurzamen. Een ander voorbeeld is de rol die wij spelen bij het tot stand komen van biogashubs. Het is uiteindelijk aan de agrarische ondernemers zelf om actie te ondernemen, wij als gemeente hebben een faciliterende rol. Voor het succes van de projecten zijn wij daarom afhankelijk van onze inwoners en ondernemers. Gelet daarop is communicatie heel erg belangrijk. Daarom hebben we hier voor 2024 afzonderlijk budget begroot.

Financiële prognose 2024

Voor het programma Energie en Klimaat zijn de volgende financiële middelen beschikbaar:

- Door gemeenteraad beschikbaar gesteld budget uit de reserve zonder bestemming. Voor 2024 is door de gemeenteraad een budget van €620.000 beschikbaar gesteld. Oorspronkelijk was de geraamde onttrekking €720.000 uit de reserve zonder bestemming voor E&K. Vanwege de CDOKE gelden is de geraamde onttrekking € 100.000 lager, wat neerkomt op €620.000.
- CDOKE-gelden; vanaf 2023 komen wij in aanmerking voor gelden vanuit de CDOKE regeling (tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid). Op basis van deze regeling hebben wij in 2023 € 303.121 gekregen voor capaciteit voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid op het gebied van klimaat- en energie. Deze gelden mogen alleen gebruikt worden voor apparaatskosten die bijdrage aan reductie van CO2-uitstoot en/of de opwek van duurzame energie. Ook voor 2024 en 2025 krijgen wij geld vanuit deze regeling. Voor 2024 ontvangen wij € 305.871,00. Daar komt nog een restant van 2023 bij op. Dit betekent dat er voor 2024 € 433.532,10 beschikbaar is. Dit bedrag hoeft niet in z'n totaliteit besteed te worden in 2024. Het bedrag per jaar moet uiterlijk binnen twee kalenderjaren volgend op het jaar van uitbetaling worden besteed.
- SpUk Lokale Aanpak Isolatie; hiervoor hebben we tot nu toe een bedrag ontvangen van €393.302,-. Er volgen echter nog meer tranches. Deze middelen zijn bedoeld voor isolerende maatregelen voor woningen met een WOZ-waarde onder € 429.300 en een lage energetische waarde. Het beschikbaar gestelde budget moet binnen 3 jaar worden besteed.
- SpUk Aanpak Energiearmoede; Vanuit het Rijk ontving de gemeente Staphorst over 2022 en 2023 totaal €284.777. Voor 2024 en 2025 ontvangen we een bedrag van totaal €148.596. Dit geld is bedoeld voor maatregelen om energiearmoede tegen te gaan. Hiervan is nog € 155.944 over.

In onderstaand overzicht een raming voor de besteding van de hierboven genoemde middelen.

Project	Prognose inzet incidentele middelen Energie en Klimaat	Prognose inzet CDOKE budget	Prognose inzet SpUk Lokale Aanpak Isolatie	Prognose inzet SpUk Aanpak Energie- Armoede
Warmtetransitie (waaronder energiearmoede)		€ 121.500	€100.000	€80.000
Fase 2 grootschalige opwek	€ 5.000	€ 95.000		
Ontwikkeling groen gas hub	€ 200.000	€ 85.000		
Ontwikkeling circulair energielandschap	€ 25.000			
50 gwh zon op dak (uitvoering RES)	€ 25.000	€ 10.000		
Doe het zelf subsidie	€ 18.000	€ 2.500		
Energieloket, Staphorst bespaart en energieadvies	€ 110.000	€ 25.000		
Uitvoering klimaatadaptatiestrategie	€ 35.000			
Circulariteit	€ 55.000			
Inhuur extern personeel	€ 140.000			
Communicatie en ondersteuning algemeen	€7.000			
Totaal	€620.000	€ 339.000		
Restant	€ 0	€ 94.500, mag besteed worden in 2024 of 2025	€ 292.300,- mag besteed worden in 2025 en 2026.	€ 75.000 Mag besteed worden in 2025.

Doorkijk 2023 – 2024 organisatorisch

Hieronder vindt u een overzicht van de ontwikkelingen die de komende jaren voorzien worden.

Uitkering uitvoering klimaat- energiebeleid

De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) heeft - in opdracht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) – een [onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringslasten van het klimaatakkoord](#). De conclusie is dat “kleine gemeenten, vanaf 2024, **8 – 9 extra FTE** nodig hebben om uitvoering te kunnen geven aan het klimaatakkoord. Daarnaast zijn er **substantiële materiele kosten**, vooral voor technisch onderzoek. De wijkgerichte aanpak om de gebouwde omgeving te verduurzamen (het opstellen en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen) brengt de hoogste kosten met zich mee. Dat komt omdat gemeenten uiteindelijk aan veel verschillende wijken tegelijkertijd werken. Ook gemeentebrede communicatie, zonneweides en windmolenparken vergen relatief veel inzet”.

Bij omliggende gemeenten zien wij dat zij inmiddels aan het opschalen zijn in de personele bezetting. Hiermee wordt voorgesorteerd op de [uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid](#). Tot en met 2025 komt de gemeente Staphorst, aan de hand van de [CDOKE regeling](#), in aanmerking voor de uitkering van de volgende bedragen. Vanuit deze uitkering kan vaste en ingehuurd capaciteit gefinancierd worden.

- 2023: € 303.121
- 2024: € 305.871
- 2025: € 308.621

Het team Energie en Klimaat bestaat uit 3 medewerkers. Een programmaleider/senior beleidsmedewerker en twee beleidsmedewerkers. In 2023 was de programmaleider en één van de beleidsmedewerkers op inhuurbasis werkzaam. Omdat veel werkzaamheden een structureel karakter hebben en om kennis en kunde te behouden voor de organisatie streven wij er naar zoveel mogelijk gebruik te maken van vaste medewerkers in het team. Daarom zal voor deze twee functies in 2024 vaste medewerkers worden geworven.

De CDOKE-middelen bieden de mogelijkheid om voor de twee medewerkers die nu op inhuurbasis werkzaam zijn binnen het team Energie en Klimaat, vaste medewerkers te werven. Daarnaast biedt het budget ruimte voor aanvullende externe inhuur.

Krappe arbeidsmarkt

De komende jaren zal er sprake blijven van een krappe arbeidsmarkt. Tegelijkertijd zien we dat gemeenten, gesteund door de [CDOKE regeling](#), willen uitbreiden in capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Hierdoor zijn gemeenten “in dezelfde vijver aan het vissen”. Een logisch gevolg hiervan is dat het waarschijnlijk moeilijker zal worden om personeel te werven, en dat tegelijkertijd de tarieven voor externe inhuur mogelijk zullen stijgen.

Tijd

Globale planning 2024 - 2025

Project	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Fase 2 grootschalige opwek (in afwachting van provinciaal beleid)								
Fase 3 grootschalige opwek (in afwachting van provinciaal beleid)								
RES 2.0.								
Groen gas hub								
Gemeentelijke verduurzamings Regeling (GVR)								
Circulair energielandschap								
50 Gwh zon op daken								
Lokale isolatieregeling								
Energieadvies, energiecoaches en fixbrigades								
Gebiedsvisie ZSDZ								
Uitvoering warmtetransitie								
Circulariteit								
Klimaatadaptatie, klimaatadaptatiestrategie								

	Bestuursopdracht in B&W
	Startnotitie in Raad
	Participatieproces
	Uitvoering project
	Besluitvorming (B&W en / of raad)

Risico-inventarisatie

Risico	Kans (1 t/m 3)	Gevolg (1 t/m 3)	Score	Beheersmaatregel
Wijzigingen in beleid hogere overheden	3	3	9	- Terugkijkend op de afgelopen jaren, moeten we concluderen dat dit een gegeven is waar we mee om moeten gaan
Te weinig uitvoerend personeel binnen energietransitie	3	3	9	- Dit is een landelijk aandachtspunt. Wordt versterkt door de CDOKE regeling. - In West Overijssel wordt op verschillende onderwerpen samengewerkt om de personele lasten te drukken.
We kunnen geen extern personeel vinden	2	3	6	- Op zoek gaan binnen eigen netwerken - Planning en prioriteit periodiek evalueren en mogelijk herzien
Intern personeelsverloop	2	3	6	- Planning en prioriteit periodiek evalueren en mogelijk herzien - Projectmatig werken en duidelijk vastleggen van wat er loopt en speelt, zodat nieuwe medewerkers verder kunnen.
Netcongestie	3	3	9	- Dit is een landelijk probleem. Netbeheerders werken aan uitbreiding van het netwerk. Als gemeente kunnen we kijken naar slimme oplossingen, zoals bijvoorbeeld een Smart Energy Hub. - Als gemeente kunnen we een plan maken waarbij we inventariseren wat de elektriciteitsbehoefte is de komende 10 tot 20 jaar en hierop gericht afspraken maken met netbeheerders.